

Barnehageåret 2026/27

Årsplanen ble utarbeidet og revidert 2026 pedagogene og SU representanter fra Harkmark Naturbarnehage

Innholdsfortegnelse

Presentasjon av Harkmark Naturbarnehage	3
Verdier i Harkmark Naturbarnehage	4
TROLL – Trygghet, Relasjoner, Omsorg, Livsmestring, Likeverd	5
Enavdelingsbarnehagen med aldersadekvate grupper	6
Harkmark Naturbarnehage – dette er oss, og dette tilbyr vi	8
Presentasjon av de ansatte	9
Foreldreråd og Samarbeidsutvalg	10
Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest.....	12
Psykososialt barnehagemiljø - Barnehageloven kap. 8	12
Barnegruppe 2023/24	14
Dagsrytme	15
Fokusområdet	16
Naturen året rundt -friluftsliv	17
Andre gjennomgående temaer i løpet av året	18
Opplysninger	21
Årshjul Harkmark Naturbarnehage	32
Barnehagens verdigrunnlag	33
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	34
Barnehagens fagområder	36
Danning gjennom omsorg, lek, og læring, livsmestring og helse	44
Overganger i barnehage	48
Barns medvirkning – demokrati	50
Barnehagens samarbeidspartnere	52

Presentasjon av Harkmark Naturbarnehage

Velkommen til Harkmark Naturbarnehage

«Sammen om en trygg barndom »

Harkmark Naturbarnehage er en liten, privat barnehage med en stor lidenskap for naturen og barndommens magi. Vi har røtter tilbake til 1988, da vi startet som en videreføring av Framsteg barnepark og Framsteg barnehage. I 2015 tok vi et nytt og spennende steg – vi la om vår pedagogiske profil og fulgte hjertet vårt ut i naturen. Fra 2018 ble vi offisielt en friluftsbarnehage med navnet Harkmark Naturbarnehage, og det er vi stolte av!

Hos oss møter barna en barndom med naturen som medspiller. Med skogen, elva og sjøen som nærmeste nabo, har vi fantastiske muligheter til å bruke naturens rom som læringsarena hver eneste dag. Vi vet at barn lærer best når de får bruke kroppen, sansene og fantasien og nettopp derfor flytter vi store deler av hverdagen utendørs. Samtidig har vi romslige og lune innelokaler som gir trygghet og varme på de dagene været ikke spiller på lag.

Vi legger stor vekt på at vi er en liten en-avdelingsbarnehage, der alle kjenner alle, og hvert enkelt barn blir sett og verdsatt. Her hjelper de store barna de små, og de små ser opp til de store. Det skapes sterke fellesskap, vennskap og trygghet, noe vi mener er en uvurderlig styrke i barnas hverdag. Vi tilrettelegger for aldersblandede grupper, slik at barna får utvikle både sosiale ferdigheter og medfølelse, og vokse sammen i lek og læring.

I Harkmark Naturbarnehage ønsker vi å stimulere kreativitet og fantasi med naturen som utgangspunkt. Derfor har vi valgt å ha minst mulig kjøpte leker, og i stedet bruke det naturen gir oss kongler, pinner, steiner, skjell og blader blir til verdifulle lekematerialer. Vi ser at barn leker mer fritt, kreativt og utforskende når lekene ikke har en ferdig fasong eller bruksområde. En pinne kan bli både tryllestav, fiskestang og ridderens sverd, alt etter

barnets fantasi. Vi tror at ekte mestring og lekeglede oppstår når barna får skape selv, med naturens ressurser som grunnlag.

I en tid der mange av oss har en travel hverdag og stadig mer skjer på skjerm, ønsker vi å gi barna tid og rom til å være i naturen. Vi lærer barna å ferdes med respekt, undre seg over naturens små og store mysterier, og å forstå at vi mennesker er en del av det store økosystemet. Vi praktiserer sporløs ferdsel og formidler viktigheten av å ta vare på det vi har, for hverandre og for fremtiden.

Hos oss møter barna trygge og engasjerte voksne som bygger gode relasjoner og verdsetter hvert barns unike personlighet. Vi jobber etter verdiene trygghet, relasjoner, omsorg, likeverd og livsmestring, det vi i barnehagen kaller for TROLL.

Harkmark Naturbarnehage er stedet for deg som ønsker at barnet ditt skal få en meningsfull og trygg barndom, fylt med vennskap, nysgjerrighet, naturglede og mestring!

Velkommen til oss – vi gleder oss til å bli kjent med deg og ditt barn!

Barnehagens verdigrunnlag

Stortinget har i lov 17. juni 2005 nr 64 om barnehager (barnehageloven) fastsatt overordnede bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Rammeplanen) fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver.

Årsplanen bygger på barnehageloven (01.01.06.), Rammeplan for barnehager (2017) og barnehagens vedtekter. Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet, og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Den gir informasjon om vårt pedagogiske arbeid til myndighetsnivå, samarbeidsparter og andre interesserte. Årsplanen ligger til grunn for hvordan personalet skal jobbe, og den skal også være et utgangspunkt for foreldre til å kunne påvirke barnehagens innhold og gi et grunnlag for kommunens tilsyn med barnehagen.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Vi planlegger arbeidet vårt grundig for å sikre at alle barn får et pedagogisk tilbud i tråd med rammeplanen og lovverket. Vi utarbeider årsplaner, periodeplaner og ukeplaner, og styrer bruker også en intern virksomhetsplan. Vi dokumenterer barnas opplevelser og læring gjennom bilder, tekst, produkter, samtaler og observasjoner. Dokumentasjonen er både til refleksjon for personalet og til informasjon for foreldre, og vi tar personvern og etikk på alvor. Vi vurderer det pedagogiske arbeidet jevnlig i personalmøter og bruker refleksjon aktivt som redskap for utvikling. Kartleggingsverktøy som «Alle Med» og TRAS benyttes der det er behov for å støtte oppfølging av barnas utvikling, trivsel og behov, og vurderingene brukes til å justere praksis og innhold.

Verdier i Harkmark Naturbarnehage - TROLL

TRYGGHET

LIKEVERD

RELASJONER

HAKMARK
NATURBARNEHAGE

LIVSMESTRING

OMSORG

Verdigrunnlag i Harkmark Naturbarnehage -TROLL

I Harkmark Naturbarnehage har vi brukt personalmøter og planleggingsdager aktivt for å utvikle et allsidig og inkluderende miljø som tar hensyn til hvert enkelt barn og deres behov. Vi arbeider med utgangspunkt i Rammeplan for barnehagen (2017), særlig kapittel 3: Barnehagens formål og innhold (s. 19), som vektlegger barnehagens ansvar for å tilby et trygt, stimulerende og utviklingsstøttene miljø for alle barn.

Gjennom arbeidsmetoder som dialogkonferansemodellen – lærende møter, læringssløyfer, casearbeid og drøftingsforum – har vi jobbet systematisk med å løfte frem hvilke verdier vi som personalgruppe ønsker skal prege vår hverdag og vårt arbeid med barna

Resultatet av dette arbeidet har blitt vårt felles verdigrunnlag, som vi har valgt å samle i begrepet **TROLL**:

TROLL – Trygghet, Relasjoner, Omsorg, Livsmestring, Likeverd

Disse fem verdiene er bærende elementer i alt vi gjør, og utgjør fundamentet for hvordan vi møter barna, hverandre og foreldrene i barnehagehverdagen.

Trygghet

Vi mener at trygghet er en forutsetning for utvikling. Barn som føler seg trygge, tør å være nysgjerrige, utforske omgivelsene sine, stille spørsmål og være seg selv. Trygghet skapes gjennom forutsigbare voksne, gode rutiner og nære relasjoner.

Relasjoner

Relasjoner er kjernen i barnehagens arbeid. Å utvikle og ivareta gode relasjoner mellom barn og voksne, og barna imellom, er avgjørende for barns trivsel, utvikling og læring. Vi legger vekt på å være anerkjennende og tilstedeværende i samspillet med barna.

Omsorg

Omsorg handler ikke bare om fysisk ivaretagelse, men også om å møte barn med varme, forståelse og respekt. I Harkmark Naturbarnehage ønsker vi at hvert barn skal bli sett og forstått, og føle seg betydningsfull i fellesskapet. Omsorgen er det som gir barna en trygg base for videre utforskning og læring.

Livsmestring

Vi ser livsmestring som en prosess der barna gjennom lek, samspill og støtte lærer å forstå seg selv og sin plass i verden. Det handler om å utvikle selvfølelse, motstandskraft og evne til å håndtere både hverdagslige utfordringer og større følelser. Vi ønsker å bidra til at barna får tro på seg selv og opplever mestring i eget liv.

Likeverd

Likeverd betyr for oss at alle barn, uavhengig av bakgrunn, kjønn, funksjonsevne, språk eller kultur, har like stor verdi og rett til å bli møtt med respekt og omsorg. Vi jobber for å skape et inkluderende fellesskap der mangfold er en styrke, og der alle barn får muligheten til å utvikle seg på egne premisser. Disse verdier forplikter oss til å være bevisste rollemodeller, gode lyttere og tydelige omsorgspersoner som sammen legger til rette for at hvert barn får en meningsfull, trygg og utviklende barndom.

Med **TROLL** som vårt felles verdigrunnlag, mener vi i Harkmark Naturbarnehage at vi skaper et godt utgangspunkt for å virkeliggjøre vår visjon:

«Sammen om en trygg barndom»

En-avdelingsbarnehage

I Harkmark Naturbarnehage er vi stolte av å være en liten én-avdelingsbarnehage. Det betyr at vi har gode forutsetninger for å se hvert enkelt barn og skape nære relasjoner – både mellom barn og voksne, og mellom barna seg imellom. Hos oss kjenner alle hverandre, og det skaper trygghet og tilhørighet. Når flere voksne kjenner barna godt, blir det lettere å støtte dem i lek, vennskap og utvikling.

Barna lærer mye av hverandre, og særlig de yngste ser ofte opp til de eldre. Som en én-avdelingsbarnehage har vi en helt spesiell mulighet til å dra nytte av dette fellesskapet. Her er alle barna samlet i det daglige, noe som gir rom for tette relasjoner på tvers av alder og gode muligheter for å lære i samspill med andre. Det at alle barna og voksne kjenner hverandre godt, skaper en trygg og oversiktlig ramme som styrker tilhørighet og trivsel for hele barnegruppen.

Samtidig vet vi at barn har ulike behov gjennom dagen – og at både store og små kan ha godt av å være i mindre grupper til tider. Vi legger derfor til rette for aldersblandede smågrupper, hvor barna får inspirasjon og støtte fra hverandre i en mer konsentrert og oversiktlig setting. I små grupper blir det lettere å følge en felles leketråd, forstå hverandres bidrag og oppleve mestring. Noen barn blomstrer spesielt godt i mindre grupper, og vi skaper derfor også trygge, avskjermede lekeområder hvor barna kan fordype seg i lek sammen med en voksen som støtter og veileder. De ansatte har en viktig rolle i å fremme gode relasjoner og være tydelige, varme rollemodeller i samspill og lek.

(3–6 år)

I gruppen for de eldste barna har vi stort fokus på å tilrettelegge for utviklende og spennende opplegg, tilpasset alder og modenhet. Barns medvirkning står sentralt hos oss. Når barna får påvirke sin egen hverdag og vi tar utgangspunkt i det som engasjerer dem, styrkes både fellesskapet og barnas opplevelse av å være betydningsfulle. Dette er en viktig del av barnehagens arbeid med demokrati og barns rett til å bli hørt.

Det pedagogiske innholdet er variert, tverrfaglig og forankret i barnas interesser. Vi ønsker å gi barna nye erfaringer og legge til rette for en allsidig utvikling. Personalgruppen er bevisst

sin rolle som tydelige, tilstedeværende og autoritative voksne – en voksenrolle som kombinerer tydelige grenser med varme, omsorg og respekt.

Vi er opptatt av å være gode språklige rollemodeller, og jobber aktivt med å styrke barnas språk gjennom samtaler, lesing, lek og utforskning. Vi har alltid barnebøker av høy kvalitet tilgjengelig – også ute – og barna får høre høytlesning hver dag. Bøkene gir ny kunnskap, gjenkjennelse, språkstimulering, inspirasjon til lek og ikke minst gode felles opplevelser.

Som naturbarnehage er vi ute store deler av dagen, og lavvoen like ved barnehagen er en viktig base for oss. Den er utstyrt med vedovn og gir ly på kalde og regnfulle dager. Her møter barna våre maskoter Regnbueløven, Kåre Kråke og Ugla, som er en del av vårt helhetlige arbeid med sosial kompetanse og naturforståelse. Ugla og Kåre Kråke utfordrer barna med oppdrag knyttet til friluftsliv og miljøbevissthet, og barna som fullfører oppdragene får tittelen naturvokter.

Regnbueløven er knyttet til programmet «Være sammen», og setter fokus på vennskap, empati, fellesskap og inkludering. Maskotene følger oss gjennom året og blir også med barna hjem på helgebisitt – noe som bidrar til både tilknytning og samtale mellom hjem og barnehage.

(0–3 år)

For de yngste barna legger vi stor vekt på trygghet, tilknytning og trivsel. Vi ønsker at barna skal få en rolig og god start på barnehagelivet. Derfor benytter vi den foreldreaktive tilvenningsmodellen Jåttå, hvor vi sammen med foreldrene legger grunnlaget for en trygg overgang til barnehagen. Forutsigbare rutiner, faste rammer og nære voksne gir barna en hverdag der de føler seg trygge og sett.

De yngste barna er nysgjerrige og lærevillige. Derfor bruker vi sang, rim og regler – ofte med konkrete som sangkort og figurer – for å styrke språk og begrepsforståelse. Gjentakelser gir mestring, og det gjennomføres daglig sang- og lesestunder i små grupper. Vi bruker enkle bøker, konkrete gjenstander og samtaler som støtter barnas utvikling og interesser. Også i rutinesituasjoner jobber vi aktivt med språk: vi benevner klær, matvarer, kroppsdeler, sanseopplevelser og handlinger – alt med mål om å styrke barnas begrepsforståelse og

kommunikasjon. Barna får utvikle seg i sitt tempo, og opplegget tilpasses hver enkelt både i alder og utvikling.

I lavvoen får også de yngste utfordret og utviklet sin motorikk gjennom aktiviteter som å gå, løpe, klatre og rulle – alt i trygge omgivelser. Her møter de maskoten Ramona von Rotte, som er en del av Være sammen-programmet for de minste. Ramona hjelper oss å støtte barnas sosiale og språklige utvikling, og er en god venn av Regnbueløven og Ugla – som barna møter igjen når de blir eldre. Også Ramona får være med barna hjem på helgebesøk og styrker dermed overgangen mellom hjem og barnehage.

Harkmark Naturbarnehage – dette er oss, og dette tilbyr vi.

- Flotte ansatte som sper glede og varme.
- Et bra pedagogisk opplegg for barn.
- Lavvo og friluftsliv.
- Åpningstid fra kl. 6.45-16.15
- Regnbueløven, Ramona, Ugla og Kåre Kråke er våre følgesvenner.
- Stort uteareal.
- Flotte turområder.
- Turer til Mandal, besøke forstillinger, møte med nettverksbarnehager og mye mer.
- Høstfest, juletefest, sommerfest m.m.
- Tett sammenhold og samarbeid med nærmiljøet.
- Samarbeid og møter med barnehager fra nettverksgruppen «Barn i fokus».

Foreldresamarbeid, Foreldreråd og Samarbeidsutvalg

Foreldresamarbeid – sammen om det viktigste vi har.

I Harkmark Naturbarnehage vet vi at et godt foreldresamarbeid er nøkkelen til en trygg og utviklende barnehagehverdag for barna. Foreldrene er våre aller viktigste samarbeidspartnere, og vi ønsker å skape en åpen og tillitsfull dialog fra første dag. Sammen skal vi legge til rette for trivsel, utvikling og mestring med barnets beste som vårt felles mål.

Hos oss skal du som forelder føle deg trygg på at barnet ditt blir sett, hørt og ivaretatt. Vi tror på et varmt og nært samarbeid mellom hjem og barnehage, hvor toveis kommunikasjon og felles forståelse gir barna en helhet og sammenheng i livene sine. Når vi sammen trekker linjer mellom barnehagelivet og livet hjemme, skaper vi en trygg plattform for barnet ditt å vokse på.

Vi bruker den digitale kommunikasjonsplattformen Kidplan for å gjøre samarbeid og informasjonsdeling enkelt og tilgjengelig. Her får du som forelder innblikk i barnets hverdag og utvikling – og kan enkelt holde kontakt med barnehagen.

På Kidplan finner du blant annet:

- Bilder og glimt fra barnets lek og opplevelser i barnehagen
- Periodeplaner, ukeplaner og referater fra foreldremøter
- Kalender med oversikt over møter og arrangementer
- Informasjon om barnets trivsel og sovetider
- Mulighet til å sende og motta meldinger direkte med ansatte
- Registrering av ferie og håndtering av samtykker

Kidplan ivaretar personvern og sikker oppbevaring av alle personopplysninger, slik at du kan føle deg trygg på hvordan informasjonen behandles.

Vi ønsker at foreldrene skal være delaktige og engasjerte i barnehagens innhold. Deres stemme og perspektiv er viktige for oss – og medvirkning skjer både gjennom dialog i hverdagen, brukertilbakemeldinger og deltakelse i foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Foreldreråd

Foreldrerådet består av alle foreldre med barn i barnehagen og skal bidra til et godt samarbeid og et trygt og inkluderende miljø. Foreldrerådet velger også representanter til Samarbeidsutvalget (SU), og blir forelagt saker som har betydning for foreldrenes forhold til barnehagen.

Samarbeidsutvalg (SU)

Samarbeidsutvalget er sammensatt av representanter fra foreldregruppen, personalet og barnehageeier. SU drøfter saker som er viktige for barnehagens drift og innhold – og deltar blant annet i arbeidet med å evaluere og godkjenne årsplanen. SU møtes 1–2 ganger i året, eller ved behov.

Foreldrerepresentanter 2026/27:

Maria Christine Løge

Iselin Hestad- Olsen (vara)

Barnehagerepresentanter 2026/27:

Inger Berg Tånes

John Bjørnli (vara)

Foreldreundersøkelse

Vi gjennomfører jevnlig foreldreundersøkelser – enten via UDIR eller egen tilpasset undersøkelse – for å lytte til dere og gjøre barnehagen enda bedre. Her får dere mulighet til å gi ærlige tilbakemeldinger og komme med forslag som kan påvirke barnas hverdag positivt.

Sammen skaper vi et godt barnehagemiljø – preget av trygghet, tillit og felles engasjement.

Velkommen til et åpent og inkluderende samarbeid i Harkmark Naturbarnehage!

Foreldremøte og utviklingssamtaler

God dialog og jevn oppfølging til barnets beste

I løpet av barnehageåret inviterer vi alle foreldre til ett felles foreldremøte, der vi presenterer barnehagens arbeid, mål og satsningsområder. Dette gir en fin mulighet til å bli kjent med både personalet og andre foreldre, og ikke minst til å få innsikt i hva vi ønsker å skape sammen med barna i løpet av året. I tillegg gjennomføres det to utviklingssamtaler med hver familie – én om høsten og én om våren. Her får vi anledning til å samtale om barnets trivsel, utvikling, lek, språk og sosiale relasjoner, samt dele observasjoner og refleksjoner fra barnehagehverdagen. Vi ønsker å skape rom for dialog og utveksling – og samtalene skal preges av gjensidig respekt og åpenhet.

Ved behov kan både foreldre og personalet be om flere samtaler eller møter gjennom året. Det er viktig for oss at det alltid er lav terskel for å ta kontakt, og vi setter stor pris på når foreldre ønsker å dele tanker, spørsmål eller bekymringer. Gjennom et tett og tillitsfullt samarbeid bygger vi sammen et trygt og utviklende barnehagemiljø for hvert enkelt barn.

Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og må skrive under på et taushetsløfte vedrørende informasjon de får om barn, de foresatte og om personalet. Alle som jobber i barnehagen må legge fram politiattest. Barnehagen har en lovpålagt opplysningsplikt til barnevernet som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare. Foreldre vil, som en hovedregel, bli informert og involvert i saker som gjelder deres barn.

Psykososialt barnehagemiljø - Barnehageloven kap. 8

Alle som arbeider i barnehagen skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Ved mistanke om at et barn ikke har det trygt og godt skal barnehagen snarest undersøke saken. Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal det settes inn egnede tiltak. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering. Barnehagen skal lage en skriftlig plan, og i planen skal det stå:

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) når tiltakene skal gjennomføres
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) når tiltakene skal evalueres

For et godt og trygt barnehagemiljø er det viktig å bli kjent med hverandre og at foreldre og ansatte har gode relasjoner til hverandre. «Samarbeidet mellom foreldre og ansatte har mye å si for hvordan barnet opplever hverdagen i barnehagen. Forskning viser at jo bedre forholdet mellom de ansatte og foreldrene er, jo bedre blir relasjonen mellom de ansatte og barnet.» (<https://foreldreutvalgene.no>)

Når vi har en god dialog er det også enklere å forstå hverandres tanker om mobbing, både når det gjelder det å forebygge, stoppe, håndtere og følge opp mobbing men også om hvordan vi tenker om barn og hva barn trenger. For at barn skal føle seg som en betydningsfull deltaker i barnehageverden, må foreldre og ansatte ha en god dialog.

På bakgrunn av de dialoger som har vært har barnehagen og foreldregruppe i 2022/23 blitt enig om to konkrete tiltak for barnehagen og to konkrete tiltak for foreldrene. Vi håper dette støtter oss i å skape et barnehagemiljø som lar barna vokse og spire til den beste utgaven av seg selv.

Aktivitetsplan – utarbeidet med foreldrene 2024

Forpliktene tiltaksplan for Harkmark Naturbarnehage

Tiltak	Ansvar
Legge til rette for at informasjonene kan bli gitt og tatt på alvor.	Pedagog Pedagogen informerer styreeren
Sett i gang med aktivitetsplan i rimelig tidsomfang.	Pedagog og styrer

Forpliktende tiltaksplan for foreldrene i Harkmark Naturbarnehage

Tiltak	Ansvar
Positivt oppmøte i barnehagen og informere barnehagen om barnets nå- tilstand.	Foreldre som leverer eller henter. Foreldre som har foreldreansvar.
Informasjon om hendelser på hjemmebanen som kan føre til endret atferd hos barnet.	Foreldre som leverer eller henter. Foreldre som har foreldreansvar.

Barnegruppe 2026/27

Felles gruppe: 20

Barn 1-3 år

8

Barn 3-6 år

12

Dagsrytme

Dagsrytme i barnehagen – trygghet og rom for det uforutsette

I barnehagen vår følger vi en fast dagsrytme som gir barna trygghet og oversikt i hverdagen. Spesielt i oppstartsfasen er det viktig at dagene har en gjenkjennelig struktur – det gir barna en følelse av forutsigbarhet og ro, og legger til rette for trivsel og utvikling. Samtidig vet vi at barnas hverdag ikke alltid lar seg styre av klokka. Derfor er vi opptatt av å være fleksible, og gi plass til det som skjer spontant – enten det er en spennende lek som fortjener å få fortsette litt lenger, en tur som frister, eller et uventet øyeblikk vi ønsker å gripe der og da. Tidene vi følger i løpet av dagen er derfor omtrentlige, med unntak av åpning og stengt tid. Dagsrytmen fungerer som et rammeverk for å skape en god og trygg hverdag, men den skal aldri stå i veien for barnas nysgjerrighet, lek og opplevelser. Når vi har en velfungerende struktur i bunn, blir det lettere å møte det uforutsette med åpenhet og tilstedeværelse – til det beste for barna.

Kl. 06.45	Barnehagen åpner. De barna som ikke har spist frokost hjemme, kan spise frokost i barnehagen fram til kl.08.30.
Kl. 08.30	Ryddetid og vi begynner å kle oss.
Kl. 09.00	Aktiviteter i lavvoen/ tur eller i barnehagen
Kl. 10.30	Mat -Hver mandag og tirsdag serverer vi varm mat.
Kl. 12.00	Frilek/aktiviteter/soving for de minste.
Kl. 13.30	Fruktmåltid
Kl. 14.30	Aktiviteter/ frilek.
Kl. 16.15	Barnehagen stenger.

Levering – for en god start på dagen

For at vi skal få en god og rolig start på dagen sammen, er det fint om barna leveres senest kl. 09.00. Da er vi klare for å starte dagens aktiviteter, eller vi gjør oss klare til å gå på tur – ofte til lavvoen vår. Dersom dere kommer senere enn dette, må barnet leveres direkte til lavvoen eller der vi befinner oss. Vi går fra barnehagen kl. 09.00, og er som regel ute resten av formiddagen. Vi setter også stor pris på at dere gir beskjed innen kl. 08.00 hvis barnet er sykt, har fri eller kommer senere – det gir oss mulighet til å planlegge dagen best mulig for alle barna.

Takk for at dere hjelper oss å skape forutsigbarhet og gode rammer i barnehagehverdagen!

Fokusområdet

Harkmark Naturbarnehage – naturglede, lek og læring i friluft

I Harkmark Naturbarnehage har vi friluftsliv og naturen som vårt hovedfokus. Å være ute – i skogen, ved sjøen eller på tur – gir barna unike muligheter til å utforske, lære og utvikle seg på mange plan. Lek ute er først og fremst fysisk aktivitet som styrker både grov- og finmotorikken, men den har også en viktig sosial funksjon. Gjennom leken bygger barna gode relasjoner og utvikler sosial kompetanse. Dette henger tett sammen, og reflekteres i våre verdier og visjonen vår:

Sammen om en trygg barndom

Visjonen vår – Sammen om en trygg barndom – er ikke bare et slagord, men et grunnleggende verdistandpunkt som gjennomsyrrer hele vår praksis. Det forplikter oss som ansatte til å møte hvert enkelt barn med varme, respekt og tilstedeværelse – hver dag. En trygg barndom handler om mer enn fysisk sikkerhet; det handler om å bli sett, hørt og forstått. Det krever voksne som tar ansvar for å bygge relasjoner preget av tillit og omsorg, og som evner å skape trygge rammer for lek, læring og utvikling. I vårt utviklingsarbeid har vi valgt å ha hverdagssamtalen som et sentralt tema. Den lille samtalen i garderoben, rundt matbordet eller i skogen er verdifulle anledninger til å bli kjent med barnas tanker, følelser og perspektiver. Det er i disse øyeblikkene vi virkelig kan møte barna – ikke bare med ord, men med lyttende nærvær. Vi ser at det å styrke kvaliteten i disse samtalene bidrar til trygghet, språkutvikling, følelsesregulering og relasjonsbygging. Samtidig bygger det broer mellom hjem og barnehage – fordi når vi kjenner barna godt, kan vi også støtte dem bedre og samarbeide tettere med dere foreldre.

Gjennom et felles fokus på gode hverdagssamtaler og relasjonsarbeid, jobber vi sammen – barn, foreldre og ansatte – for å gi barna et trygt og godt fundament for livet videre.

Vi ønsker å gi barna en dyp forståelse for naturens verdi og viktigheten av å ta vare på den. Barna får erfare og lære om friluftsloven og allemannsretten gjennom praktiske spørsmål og aktiviteter som:

- Har vi lov til å være overalt i skogen?
- Hvordan lager vi mat på bål?
- Hvordan tenner vi et bål på en trygg måte?
- Kan vi bruke kullrester fra bålet til noe?
- Hvor lever en elg, og hva spiser den?
- Kan jeg lage smykker av blomster, pinner og kongler?
- Hvordan kan vi lage papir?
- Hvorfor trenger vi vann, og hvorfor regner det?
- Og mange flere spennende undringer!

Naturglede, bærekraft og risikofyllt lek

Naturen er vår viktigste læringsarena. Med skogen og sjøen som våre nærmeste naboer har vi fantastiske muligheter til å la barna oppleve naturens mangfold, rytmer og undring hver eneste dag. Her utvikler barna en dypere forståelse for samspillet mellom mennesker og natur.

Vi ønsker å formidle gleden ved å være ute – ikke bare som fysisk aktivitet, men som en kilde til lek, ro, læring og refleksjon. I stedet for mange innkjøpte leker bruker vi naturens egne ressurser. En pinne kan bli en tryllestav, et sverd eller en byggedel, og en løvetann er ikke bare ugress, men en plante med spennende egenskaper og historie. Visste du for eksempel at vi kan lage løvetannkjeks, og at rotens egenskaper kan lindre magesår hos dyr? Slik kunnskap og nysgjerrighet ønsker vi å dele med barna.

Gjenbruk og bevisst ressursbruk er en viktig del av vår pedagogikk. Vi vil lære barna å ta vare på det vi har, bruke materialer kreativt og forstå betydningen av bærekraft – noe som gir mening både for dem i dag og i fremtiden.

Rammeplanen understreker betydningen av risikofyllt lek, og dette tar vi på største alvor. Vi tilrettelegger for at barna får utfordre seg selv, utforske egne grenser og kjenne på

mestringsfølelse – alltid med trygge voksne som ser, støtter og veileder. Det å kjenne på den skrekkblandede fryden av litt «kill i magen» er viktig for utvikling av mot, selvstendighet og mestring. Alle ansatte har jevnlig opplæring i førstehjelp og livredning, slik at vi kan sikre trygge rammer samtidig som vi gir rom for lek med utfordringer.

Gjennom vårt arbeid ser vi daglig hvordan naturen støtter barnas helhetlige utvikling – fysisk, sosialt, emosjonelt og kognitivt. Vi håper at barna her får med seg en varig kjærlighet til naturen og et godt fundament for å bli omsorgsfulle, ansvarlige og naturglade mennesker.

Leker

I Harkmark Naturbarnehage legger vi ikke vekt på å ha mange nye eller kjøpte leker. I stedet ønsker vi å bruke det naturen selv tilbyr som utgangspunkt for lek, læring og fantasi. Vi ser på naturens materialer – som pinner, kongler, steiner, blader og snø – som rike ressurser som stimulerer kreativitet og gir barna mulighet til å forme egne leker og lekeunivers. Når barna får bruke naturmaterialer i leken, åpner det opp for mer utforskning, problemløsning og samarbeid. En pinne kan bli en tryllestav, en fiskestang eller en veiviser, og en samling steiner kan bli både butikk, middagsservering og skattekiste. Slik lærer barna at det ikke alltid er behov for noe «ferdiglaget» for å ha det gøy – fantasien deres er det viktigste verktøyet. Denne tilnærmingen styrker også barnas forståelse for bærekraft og ressursbruk: At vi kan bruke det vi har rundt oss, og at det enkle ofte er det beste.

Temaet i barnehageåret 2026/27:

Naturvakter og Naturoppdraget

Alle løvebarna oppholder seg i lavvoen mandager, tirsdager og onsdager. I lavvoen bor Uгла og rett utenfor lavvoen bor også Kåre Kråke som er gode venner til regnbueløven og Ramona.

Uгла begynner nå å bli gammel og sliten og trenger hjelp med å passe på dyrene og skogen. Hun inviterer derfor barna til å bli hennes «Naturvakter».

For å bli en Naturvakt må barna gjennomføre en rekke oppdrag der de viser at de forstår hva man kan og ikke kan gjøre når man ferdes i naturen. Slik kan de lære dette videre til voksne og andre barn. Etter å ha gjennomført oppdragene får barna tildelt Naturvakt-diplom.

Naturvakt er et aktivitetsprogram for barn, spesielt tilpasset for bruk i barnehager. Gjennom tilrettelagte oppgaver lærer barna om allemannsretten og de får bruke naturen som læringsarena for kunnskap og mestring.

I Naturoppdraget får barnehagebarn oppleve naturglede i nærmiljøet. Dere går på tur sammen og utforsker, oppdager, sanser, leker og lager gjennom oppdrag og aktiviteter i nærnaturen. Det er Kåre Kråke som gir oppdrag til barna. Han er en nysgjerrig og vitebegjærlig fyr som gir barna oppgaver og stiller mange undrende spørsmål.

Vi har utvidet opplegget slik at Uгла og Kåre følger oss gjennom hele barnehageåret.

Kilde: naturvakt.no

Kilde: naturoppdraget.no

Fra jord til bord

Gjennom utforsking og eksperimentering i lek og aktiviteter kan barnehagen legge til rette for å gi barna innsikt og forståelse for matens opprinnelse, produksjon og veien fra mat til måltid. På den måten kan barnehagen også bidra til å gi begynnende bevissthet rundt bærekraftig matforbruk. (<https://mhfa.no/laringsressurser/barnehage/mat-og-maltid/fra-jord-til-bord/>)

I Harkmark Naturbarnehage har vi skogen og havet som nærmeste nabo. Vi har laget en liten kjøkkenhage på uteområdet vårt og vi høster i skogen markjordbær, bringebær, blåbær, bjørnebær, rognebær, kantarell, steinsopp og mye mer. Vi prøver å fiske i sjøen og besøker gårdene eller observerer traktorene som kjører på jordene. Det finnes mange flotte aktiviteter som gir barn innsikt og forståelse av prosessen fra jord til bord -opprinnelse, utvinning, bruk og resirkulering, samtidig som de får smakt og opplever mat.

«Det man kjenner er man glad i, og det man er glad i tar man vare på.»)

Være sammen

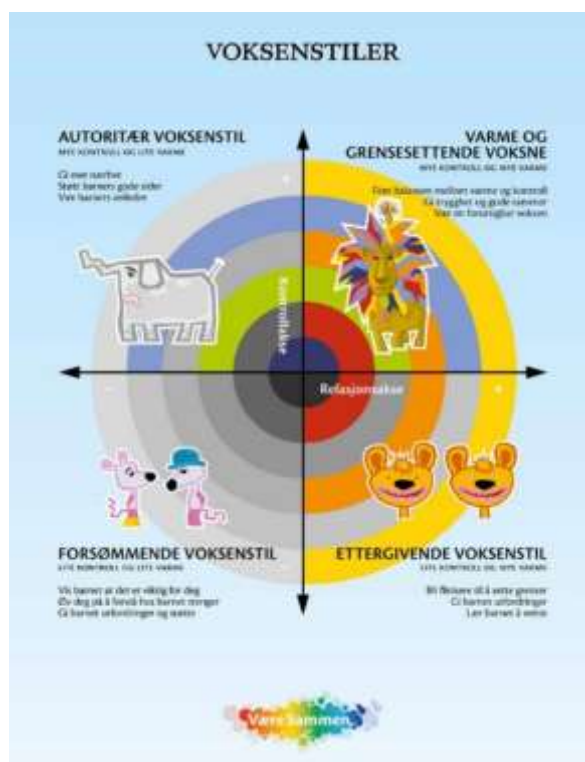
Være sammen «Være sammen» er et program som er utarbeidet for barn og voksne i barnehagen med fokus på relasjonsbygging og sosial kompetanse.

Regnbueløven og Ramona er maskoter til programmet. Regnbueløven blir aktivt brukt i formidlingen av tanken bak være sammen og er en hyggelig Løve som dere kommer til å høre og se mye til. Dette grunnet at Løven er selve symbolet på gode holdninger som innebærer at jeg skal være meg, du skal være deg og sammen skal vi vise respekt og forståelse for hverandre. På avdelingene er det bøker og annet materiell som retter seg inn mot hvordan vi best kan løse utfordringer vi støter på i hverdagen.

Hovedfokus i Være Sammen er:

- Inkludering, sosial kompetanse og aggresjonsmestring.
- Tidlig innsats mot mobbing
- Kompetanseheving blant personale

Forskning viser at det å starte tidlig med å ha fokus mot mobbing gir stor gevinst, i forhold til å starte med det i ungdomstiden. Programmet går direkte inn mot det som senere kan utvikle seg til mobbing – eller til at barnet selv blir et offer.

Den autoritative voksenrollen er et grunnleggende prinsipp i programmet. En autoritativ voksen er en tydelig, men varm og omsorgsfull voksen, der målet er å hjelpe barnet til en bedre forståelse.

Relasjonskompetanse

«Hverdagssamtaler – mye mer enn bare prat!»

I vår barnehage ønsker vi å ha en bevisst og varm relasjon med hvert enkelt barn. Det innebærer at vi som ansatte jobber aktivt med å se, lytte og bekrefte barna – hver dag. Relasjonene vi bygger er grunnlaget for barnas trivsel, utvikling og læring, og vi vet at gode relasjoner skapes gjennom gjentatte, meningsfulle møter i hverdagen.

Et av våre viktigste verktøy i dette arbeidet er hverdagssamtalen. Vi ønsker å bruke små og store samtaler aktivt for å bli kjent med barnas tanker, følelser og interesser. Vi legger vekt på å være til stede, møte barna med ekte nysgjerrighet og stille åpne spørsmål som inviterer til refleksjon og dialog.

Vi har særlig fokus på å løfte fram de barna som ikke alltid tar kontakt selv, og sikre at alle barn blir sett og hørt – uavhengig av personlighet eller språklige ferdigheter. Samtalene skal ikke bare handle om praktiske ting, men være en arena for tilhørighet, språkutvikling og medvirkning.

Gjennom dette arbeidet ønsker vi å styrke det trygge og anerkjennende fellesskapet i barnehagen, hvor alle barn opplever å være viktige og betydningsfulle – akkurat slik de er.

[2. Personalets arbeid for et godt psykososialt miljø | udir.no](#)

Språk og lesing

Barn trenger språk for å sette ord på opplevelser og følelser. Språk er viktig i deltakelse i lek, utvikling av vennskap og læring. Barna trenger språk for å forstå fortellinger og for å samspille og leke med andre. God språkopplæring skaper et solid og godt grunnlag for lesing og skriving senere i livet.

Vi ønsker å gi barna mulighet til å undre seg og fortelle opplevelsene sine og bruker fantasien sin til å leke med språk og skaffe seg et rikt ordforråd. Vi bruker lesing av bøker spontant når barnet kommer med boka i hånden og vil lese, og som planlagt aktivitet. Vi bruker bøker til å jobbe temabasert og skape nysgjerrighet og leseglede. Høytlesing gir barna skjønnlitterære opplevelser og skaper leselyst.

Musikk og rytme

I rammeplanen finner vi fagområde «Kunst, kultur og kreativitet» som sier at:

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. (rammeplan for barnehager 2017)

I barnehagens musikkultur er det ikke det avsluttende produktet som er sentralt. Vi prioriterer å bruke sang og rytme i samlinger og mange forskjellige anledninger. Rytme henger tett i sammen med språkutviklingen. Musikk skaper tilhørighet og fellesskap som preger den sosiale kompetansen til barna. Sanger kan gi en trygghetsfølelse for barna nå de gjenkjenner en sang som dere kanskje synger mye hjemme eller er en fast del av samlinger. Det å gjenkjenne en sang eller rim i samlingen kan øke tilhørighetsfølelsen, kan gi en mestringsfølelse og gi trygghet.

Samlinger

Samlingsstund – et viktig felleskap for læring og trivsel.

I Harkmark Naturbarnehage legger vi stor vekt på samlingsstunden som en verdifull del av barnehagedagen. Samlingsstunden er en arena hvor barna får oppleve fellesskap, bli sett, hørt og anerkjent – og kjenne på gleden av å være en viktig del av gruppa.

«I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne» (Rammeplanen s. 23).

Vi bruker samlingsstunden aktivt og gjerne flere ganger i løpet av dagen, med varierende lengde tilpasset barnas alder og behov. En fast struktur gir barna trygghet og forutsigbarhet, samtidig som det gir rom for fleksibilitet og tilpasning. Når barna vet hva de kan forvente, skaper det en indre ro og gjør det lettere å delta med nysgjerrighet og glede.

Vi tar ofte utgangspunkt i et tema som engasjerer og samler gruppa om et felles fokus. Vi bruker varierte og engasjerende metoder som høytlesning, rim og regler, sanger, eventyr, dramatisering og lek. På denne måten får barna mulighet til å uttrykke seg på egne premisser og være aktive deltakere i samlingsstunden – både med kropp, språk, følelser og fantasi. Samlingsstunden gir oss også verdifulle muligheter til å styrke barns språkutvikling, sosiale ferdigheter og opplevelse av fellesskap og tilhørighet – noe vi i Harkmark Naturbarnehage er stolte av å bidra til hver eneste dag.

Samlingsstunden skal:

Underholde	Styrke gruppe-følelsen
Motivasjon og mestring	Trene konsentrasjon
Formidle kunnskap	Være kulturbærer
Vekke interesse og fantasi	Utvikle empati hos barna
Utvikle språket	

(www.info regi.no, Foreldrepulsen)

Opplysninger

Hente og bringe situasjonen

Situasjonen i barnehagen varierer fra dag til dag, og fra morgen til morgen. Personalets muligheter til å møte barn og foreldre i garderoben vil derfor også variere. Dersom personalet må holde seg inne på avdelingen av hensyn til de barna som allerede er kommet, ber vi om forståelse for dette. Vi ønsker å få informasjon om hvordan barnets morgen har vært, om det har sovet godt og om det har spist. Det er for å tilrettelegge dagen til barnet på best mulig måte.

Husk at porten ute til enhver tid skal være lukket! Selv om vi er inne når dere kommer, ønsker vi å forhindre at barna kan løpe fritt ut på veien dersom de skulle klare å smette ut døra. Barna kan heller ikke gå ut porten før dere foreldre er klare til å gå.

Gi alltid beskjed til oss voksne i barnehagen før dere forlater barnet om morgenen, det samme gjelder når dere henter. I tillegg må dere gi beskjed dersom barnet deres blir hentet av noen som ikke pleier å hente!

Kjernetid

I Harkmark Naturbarnehage har vi fastsatt en kjernetid mellom kl. 09.00 og 14.00. Det er i dette tidsrommet vi gjennomfører temaarbeid, turer og planlagte aktiviteter – som er viktige deler av det pedagogiske opplegget vårt. For at barna skal få best mulig utbytte av dagen og føle tilhørighet i gruppa, er det viktig at de er til stede innen kl. 09.00. Skulle det være behov for levering etter dette tidspunktet, eller dersom barnet skal hentes tidligere enn kl. 14.00, ønsker vi å få beskjed innen kl. 08.00 samme dag.

Dette gir oss mulighet til å planlegge dagen godt, sikre at alle barn får delta i fellesskapet, og ivareta barnas trygghet og trivsel når vi er på tur eller jobber i smågrupper. Takk for at dere hjelper oss med å skape gode og forutsigbare dager for barna!

Måltider

I Harkmark Naturbarnehage legger vi vekt på at barna lære hvor maten kommer fra og at de får gode matvaner for livet. Rundt matbordet er det tid for å gode samtaler og vi kan undre oss sammen om hvor maten kommer fra og hvordan det smaker men vi kan også prater om helt annerledes temaer som for eksempel om hvordan overnattingsturen hos besteforeldrene har vært.

- Tre dager i uka skal barna ha en niste med seg til lunsj.
- For de barna som ønsker det så kan frokost spises i barnehagen på morgenen frem til kl.8.30. Barna har da med seg også en egen niste. Etter kl. 8.30 skal vi straks begynne med aktiviteter, utflukter eller bare går og leker så derfor er det viktig at barnet har spist frokost allerede hjemme hvis den blir levert etter kl. 8.30.
- De to andre dager servere barnehagen enkelt varm mat til lunsj.
- Fruktmåltiden blir servert fra barnehagen hver dag. Til fruktmåltider blir det tilbudt knekkebrød med pålegg, jogurt eller Biola og frukt. Av og til kan vi også finne på å lage pannekaker eller andre godsaker sammen med barna.

Bursdagsfeiring

Bursdagen til et barn er en stor dag, og vi i Harkmark Naturbarnehage ønsker å gjøre ekstra stas på barnet denne dagen med en feiring som setter barnet i fokus. Vi feirer alle bursdager i barnehagen med krone og egen bursdagssamling med barnet i fokus. Bursdagskos lages i barnehagen. Vi lager selvlagd smoothie eller smoothie -is.

Bursdagsfeiring hjemme

Vi i Harkmark Naturbarnehage er opptatt av å bygge gode relasjoner mellom barna, og vi har fokus på forebygging av mobbing og utstenging.

Når det gjelder innbydelser til private bursdagsselskap kan disse godt henges på barnas plasser i barnehagen, men vi oppfordrer til å tenke inkludering og invitere innenfor forståelige grupperinger, f.eks. barn i samme årskull. Hvis dere ønsker å invitere litt mer «spredt» må innbydelsene leveres privat.

Merking av tøy

Husk å merk klærne til barna, dette gjør det lettere for personalet å legge klærne i riktig hylle eller sekk. Det klærne som ikke er merket blir lagt i det grønne nettet i garderoben. Dere må selv sjekke denne jevnlig.

Orden i garderoben

For at vi skal kunne holde garderoben ren og oversiktlig, ber vi dere om å tømme barnas hyller og kurver hver fredag eller siste dag i uka barnet er i barnehagen. Alt skiftetøy, yttertøy, støvler og lignende må tas med hjem – både for å lette rengjøringen og for at dere som foreldre får en god oversikt over hva barnet har og eventuelt mangler. I tillegg ber vi om at regntøy, dresser og støvler sjekkes og vaskes ved behov før det tas med tilbake. På de våteste dagene ber vi også om at vått yttertøy tas med hjem daglig, da det ikke rekkes å tørke i garderoben vår til neste dag – særlig når det henger tett i gangen.

Vått eller skittent tøy legger vi i barnas hylle – vi setter pris på at dette tas med hjem så raskt som mulig. Takk for at dere hjelper oss med å holde garderoben ryddig og barnehagedagen komfortabel for barna!

Ta med dag

Vi har «Ta med dagen» siste torsdagen i måned. Her kan barna ha med seg leker hjemmefra til barnehagen. Barnehagen har ikke ansvar for disse lekene, men det er en fin måte å lære å dele med hverandre på.

Medbrakte sykler o.l. + vogner må tas med hjem hver dag. Dersom barna har med seg sykkel/skateboard/rulleskøyter, MÅ de ha med hjelm for å få lov til å bruke dette i barnehagen.

Ansvar og sikkerhet – Pbl Mentor - internkontrollsystem

- Barnehagen har utarbeidet egne sikkerhetsrutiner for barn og ansatte som ligger i HMS systemet PBL Mentor.
- Alle ansatte har taushetsplikt i forhold til barn, foreldre og ansatte.
- Barnehagen innhenter tillatelse fra foreldrene for kjøring i private biler, offentlig transport, fotografering/filming, bilder på barnehagens nettside. Tillatelsen blir gitt på Kidplan.

Sykdom

På generelt grunnlag må barnet holdes hjemme fra barnehagen når det er sykt, både pga smitte i forhold til andre barn, og ikke minst, for sin egen del. Man trenger ro og hvile når man er syk, og det får man nødvendigvis ikke i barnehagen. Ved forkjølelse/influensa vil det være barnets allmenntilstand som avgjør om det kan i barnehagen eller ikke.

Hva betyr allmenntilstand:

Gråt: Kraftig, høylytt gråt vurderes som normalt. Svakere, mer klynkete gråt vurderes som mer alvorlig.

Reaksjon på foreldrenes stimuli: Hvis barnet kan bli trøstet eller stopper å gråte, vurderes dette som normalt. Liten eller ingen endring i barnets oppførsel vurderes som mer alvorlig.

Våkenhet: Hvis barnet holder seg våkent eller lett vekkes, vurderes dette som normalt. Om barnet sovner hyppig og vanskelig lar seg vekke, vurderes dette som mer alvorlig.

Reaksjon på undersøkelsen: Hvis barnet smiler og gir god kontakt, vurderes dette som normalt. Om barnet ikke smiler eller viser interesse for legen eller omgivelsene, vurderes dette som mer alvorlig.

Hudfarge: Jevnt rosa hudfarge vurderes som normalt. En blek eller blålig farge vurderes som mer alvorlig.

Hydrering: Normal spenst i huden og fuktige slimhinner vurderes som normalt. Deigaktig hud, innsunkne øyne og tørre slimhinner vurderes som mer alvorlig.

Når det gjelder bestemte sykdommer er det forskjellige anbefalinger som gjelder:	
Øyebetennelse	Kan gå i barnehagen dagen etter igangsatt behandling.
Vannkopper	Kan gå i barnehagen når utslettet har begynt å tørke ut.
Røde hunder	Med sikker diagnose kan barna gå i barnehagen tidligst 5 dager etter utbrudd av utslett
Skarlagensfeber	Skal være hjemme fra barnehagen til de har fått full penicillindose i et døgn.
Hånd– fot -munnsyke	Kan gå i barnehagen ved god allmenntilstand uavhengig av utslett.
Skabb	Kan gå i barnehagen dagen etter behandling er igangsatt.
Hodelus	Kan gå i barnehagen dagen etter behandling er igangsatt.
Oppkast/Diaré	Kan gå i barnehagen 48 timer etter symptomfrihet.
Brennkopper	Kan begynne i barnehagen når brennkoppene har tørket ut.
Kikhoste	Kan gå i barnehagen 5 dager etter igangsatt antibiotika-behandling.

Bleieslutt

Bleieslutt – en viktig milepæl

Å slutte med bleie er en stor og viktig overgang i barnets liv – et tydelig tegn på utvikling og selvstendighet. Noen barn tar dette steget helt uproblematisk, mens andre trenger mer tid og støtte. Uansett er bleieslutt en prosess som krever godt samarbeid mellom hjem og barnehage. Den viktigste planleggingen skjer i hjemmet. Det er avgjørende at barnet er motivert og viser tegn på å være klar for å slutte med bleie. Vi anbefaler å begynne med do-trening hjemme i god tid før barnet møter i barnehagen uten bleie. Når barnet har vært bleiefritt over en periode hjemme, følger vi i barnehagen opp dette videre – med fokus på trygghet, mestring og positiv støtte.

Vårt personale har lang erfaring med barn og bleieslutt. Ikke nøl med å ta kontakt med oss – vi deler gjerne råd og erfaringer, og sammen finner vi en god tilnærming som passer akkurat ditt barn.

Hva sier forskning om bleieslutt?

Det finnes ingen fast alder for når barn skal slutte med bleie – barn er ulike og utvikler seg i sitt eget tempo. De fleste barn slutter et sted mellom 2 og 4 års alder. Forskning viser at barn som starter do-trening tidlig (rundt 2 år) bruker lenger tid på å bli helt bleiefrie enn de som starter litt senere. Blærekontroll utvikles gjerne tidligst rundt 2,5 års alder.

Tegn på at barnet begynner å bli klart for bleieslutt i barnehagen kan være:

- At det holder seg tørt i flere timer.
- At det selv merker og gir uttrykk for når det må på do.
- At det går på do hjemme, både for å tisse og bæsje, over en periode.
- Bleieslutt i barnehagen – tilpasset barnets behov.

Når barnet starter uten bleie i barnehagen, skal det være en positiv og mestringsfull opplevelse. Vi ønsker å legge til rette for at barnet lykkes, og det betyr at vi følger med, støtter og tilpasser hverdagen underveis. Skulle barnet oppleve mange uhell, anbefaler vi å ta en liten pause og bruke bleie i barnehagen, samtidig som treningen kan fortsette hjemme. Vi prøver på nytt når barnet er mer modent og klar igjen.

Siden vi er en naturbarnehage og tilbringer mye tid ute, er det viktig å tenke på praktiske forhold. Vår, sommer og tidlig høst er ofte de beste tidspunktene å starte bleieslutt, da barna har færre klær å håndtere og lettere tilgang til toalettet. Det gir både økt mestring og komfort for barnet. Første dag uten bleie i barnehagen er en milepæl! Samtidig er det mange inntrykk og aktiviteter i løpet av en barnehagedag, og det krever mye av barnet å huske på nye rutiner. Derfor er vi opptatt av at bleieslutt skjer i barnets tempo, med tett oppfølging og god kommunikasjon mellom hjem og barnehage.

Sammen gjør vi denne overgangen trygg, positiv og tilpasset barnets utvikling – på en måte som skaper både mestring og glede!

Gode råd for en bleiefri hverdag

- Avklar om dere er klare for bleieslutt. Dette gjelder både foreldre og barnet. Viser ikke barnet tegn til interesse for å slutte, bør dere vente i noen måneder før dere prøver igjen.
- La gjerne barnet være med dere på do. Barn liker å herme og leke.
- Start på sommeren. Sommeren er en periode som ofte er roligere for barnet og familien. Sommerklær er ofte enkle å ta av seg, og det blir mindre klesvask når uhell skjer. Ikke begynn om vinteren å prøve i barnehagen.
- La barnet i perioder gå uten bleie hjemme, enten med eller uten truse.
- Ha faste dotider. Sett barnet på potten/toalettet når det står opp om morgenen og rett før leggetid på kvelden. Minn barnet med jevne mellomrom på om at det er tid for et toalettbesøk, for eksempel før dere skal spise eller før dere skal ut og leke.
- Gjør det gøy å gå på toalettet/potte. Ros barnet og premier gjerne med klistermerker eller noe tilsvarende.
- Oppmuntre til toalettbesøk. Mange barn glemmer seg bort når de skal gjøre i bleien. Ikke avbryt og sett det på do, men ta heller en samtale i etterkant om å gå på do neste gang.
- Fortell at dere prøver å slutte med bleie.
- Vær tålmodig! Husk at Rom ikke ble bygget på én dag. Og uansett hva dere gjør vil det skje uhell i starten, det er uunngåelig.

<https://forskning.no/barn-og-ungdom/dette-sier-forskningen-om-bleieslutt/343197>

<https://www.babyverden.no/baby/pa-tide-a-kutte-bleiene/>

Månedss- ukeplan

Månedss-, ukeplaner legges ut på hjemmesiden vår: <http://harkmark.barnehage.no/>

Alle foreldre får tilsendt en kode til å logge seg inn på foreldresiden til hjemmesiden vår.

Planleggingsdager

Harkmark Naturbarnehage har 5 planleggingsdager i året. Barnehagen holder stengt de dagene.

Datoene for dagene som ikke er satt opp vil bli videreformidlet fortløpende på Kidplan.

Dag	Dato	Tema
Fredag	4.september 2026	Gode og effektive beskjeder.
Fredag	6. november 2026	Ros, anerkjennelse og oppmuntring - Lekemiljø
Fredag	26.februar 2026	Evaluerings 1. halvåret
Tirsdag,	30. mars 2027	Felles fagdag med kommunen
Fredag	7. mai 2027	Utviklingsarbeid med UIA

Sosiale medier

Dere kan følge oss på Instagram og Facebook.

Facebook: Harkmark Naturbarnehage - offentlig side

Instagram: @harkmarkbhg

Klesliste

Med fokus på friluftsliv er det viktig at barna har klær som passer til vær og aktivitet. Alle klær og alt utstyr må være navnet.

Alder/årstid	Skiftetøy og mellomag	Yttertøy
Vår/sommer 1–3 år	2 bodyer, 2 kortermede bodyer, 2 bukser, 2 par sokker, 1 fleece-/ullgenser eller jakke, 1 fleece-/ullbukse	Parkdress eller todelt sett, regntøy, støvler, lue, ullvotter, hals
Høst/vinter 1–3 år	2 bodyer, 1 sett ullundertøy, 2 bukser, 2 par tynne ullsokker, ull-/fleecegenser eller jakke, ull-/fleecebukse, heldress i ull/fleece, tykke ullsokker	Vinterdress, regntøy, fôrede støvler/vanntette vintersko, 2 luer, 2 par ullvotter, regnvotter uten fôr, hals
Vår/sommer 3–6 år	T-skjorte, genser, bukse, 2 par sokker, undertøy, ull-/fleecegenser, ull-/fleecebukse	Parkdress eller todelt sett, regntøy, støvler/vanntette sko, lue, hals
Høst/vinter 3–6 år	Ullundertøy, t-skjorte, genser, bukse, 2 par tynne ullsokker, undertøy, ull-/fleecegenser eller jakke, ull-/fleecebukse, tykke ullsokker	Vinterdress, regntøy, fôrede støvler/vanntette vintersko, 2 luer, 2 par ullvotter, regnvotter uten fôr, 2 halser

Årshjul 2026/27

Måned	Dag	Tema
August	Oppstart mandag, 3.8.2026 Oppstart nye barn tirsdag, 4.8.2026 Foreldremøte onsdag, 19.8.2026	Bli kjent uker – vi blir kjent med hverandre og med rutiner og regler, utemiljøet og lavvoen i bhgen. Friluftsliv – naturvakter og naturoppdraget og være sammen (Regnbueløve, Kåre kråke og ugla)
September	Bli kjent måned Uke 35 Førskolegruppe starter opp Førskolebarna inviteres til lesebesøk på skolen i løpet av høsten Uke 36 Friluftsuken Uke 38 – Brannvern uke Førskoletreff tirsdag, 1. 9.2026	Hvem er du – hvem er jeg? Friluftslivet - hva kan vi gjøre nå vi er i lavvoen? Hvem bor i skogen? Bli kjent med reven Turbo. Vi høster blåbær og sopp. Høst Elgjakt
Oktober	Fredag, 23. 10.2026 – FN Dagen Utviklingssamtaler Høstferie uke 40 Førskoletreff tirsdag, 6.10.2026 Foreldremøte	Høst Friluftslivet – Elgjakt og hummerfisking Bli kjent med andre kulturer og land
November	Juleforberedelser Onsdag, 4.11.2026 - Oppstart vanntilvenning førskolebarn. Fredag, 6.11.2026- Sørlandsk lærerstevne – planleggingsdag Torsdag, 5.11.2026 - Pynte barnehagen til jul kl. 15-16.30 Førskoletreff tirsdag, 3.11.2026 Kommunen sender ut informasjonen om innskriving til foreldrene via Digipost	Vi koser oss med juletradisjoner. En liten dugnad med å pynte barnehagen til jul – barn og foreldre. Vinter
Desember	Julevandring i kirka – dato ikke satt Luciatog i ALTI senteret: 11.12.2026 Juletre fest, torsdag, 17.12.2026 kl. 16 - 17.30 Digital innskriving skole Torsdag, 24.12.2026- julaften – barnehagen stengt Fredag, 25.12.2026 -1. juledag – barnehagen er stengt Mandag, 28.12.2026 – barnehage ferie stengt Tirsdag, 29.12.2026 – barnehage ferie stengt Onsdag, 30. 12 .2026 – barnehage ferie stengt Torsdag, 31.12.2026 -Nyttårsaften Fredag, 1.1.2027 – Nyttår	Julesanger, julehistorie, bake, lage julegaver til hverandre, utforske hvordan det feires jul i andre deler av verden? Vinter

Januar	Mandag, 4. januar 2027 oppstart nytt bhgå Førskoletreff tirsdag, 5.1.2027	Vinter Hvordan lever samene? Hvordan lever dyrene i skogen om vinteren?
Februar	Fredag, 6.2.2027 – Samefolkets Dag Vinterferie uke 8 (22. – 26.2.2027) Karneval fredag, 19.2.2027 Førskoletreff tirsdag, 2.2.2027 Foreldremøte på nærskolen	Hvordan lever samene? Forberedelse til karneval. Bli kjent med andre kulturer. Hvordan lever dyrene i skogen om vinteren?
Mars	Utviklingssamtaler Su møte Førskoletreff tirsdag, 2.3.2027 Førskolebarna inviteres til lesebesøk på skolen i løpet av våren Påskevandring i kirka - dato ikke satt Påskelunsj, 19.3.2027 Onsdag, 24.3.2027 – bhgen stengt Skjærtorsdag, 25.3.2027 – bhgen stengt Langfredag, 26.3.2027 – bhgen stengt Mandag 2. påskedag, 29.3.2027 – bhgen stengt Tirsdag, 30.3.2027 – Planleggingsdag med kommunen	Påske og vår Hvilken årstid har vi? Hvordan har dyrene det i skogen om våren? Vokser det allerede noen blomster? Friluftsliv
April	Førskoletreff Foreldresamtaler overgang bhg/ skole Skolestarterskjemaer 17. Mai Dugnad – dato kommer	Friluftsliv Vi planter og sår i barnehagen og lavvoen. Livssyklus - Fra egg til frosk eller kylling
Mai	Onsdag, 13.5.2026 - Russefest Førskoletreff, 4.5.2027 Torsdag, 6.5.2026 - Kristi himmelfartsdag – bhg stengt Fredag, 7.5.2027 - Planleggingsdag – bhgen stengt Mandag, 17.5.2027 – 17. Mai – bhgen stengt	Boka: Karsten og Petra feirer 17. Mai Medvirkning og hva betyr egentlig demokrati? Vår/ sommer blomster og planting
Juni	Besøksdag på skolen for 5 åringer Tur førskolebarn – dato ikke satt Førskoletreff Besøksdag på SFO Foreldremøte og førskoledag på nærskolen Torsdag, 17.6.2027 – Sommerfest Førstegangssamtaler (dato ikke satt) Besøksdager nye barn (dato ikke satt)	Sommer Friluftsliv Havet – hvordan lever krabbene og fiskene i havet?
Juli	Barnehagen stenger i ukene 29,30,31 Mandag, 2.8.2027 oppstart barnehageåret 2027/28	God sommer 😊

Endringer kan forekomme og blir annonsert på tavla på Kidplan.

Barnehagens fagområder

Barnehagen skal arbeide med syv ulike fagområder, der alle fagområdene skal ses i sammenheng og være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Fagområdene skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnas lek og engasjement danner grunnlaget for arbeidet med fagområdene, og barnas rett til medvirkning skal ivaretas. Både i hverdagsaktiviteter, lek og samspill, temaarbeid og på turer, vil flere av fagområdene være representert samtidig.

” Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområdene gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter” (Rammeplanen). Vi tilrettelegger etter barnas behov og modenhet og alle skal få utfordringer tilpasset deres alder og ferdigheter. Barna skal få oppleve mestring og opparbeide en god selvfølelse. Det skal også sikres at barna opplever progresjon.

Eksempelene på de aldersbetingende kolonnene er kun veiledende i forhold til alder.

Fagområdene

Kommunikasjon, språk og tekst

Mål:

- Barna skal få mulighet til å utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer
- Stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling
- Lek med språk, symbol og tekst
- Synliggjøre et språklig og kulturelt mangfold

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
- Aktiv bruk av språket, verbalt og non-verbalt - Lese bildebøker/pekebøker - Bruke sanger, sangleker, rim og regler - Bruke konkrete, bevegelse og bilder som støtte til enkle sanger og fortellinger - Lek med lyder - En til en kontakt - Være tilstede med barna, på gulvet - Bilder med navn i garderoben - Utvikle evnen til å kommunisere i lek og samspill med andre barn	- Bruke ord fra dagliglivet - Lyttetrening - Sette ord på ønsker og følelser - Lese bildebøker - Bruke rim regler og sanger - Gjenkjennerlesek (Kims lek) - Fortelle eventyr med og uten konkrete - Legge til rette for samtaler barn-barn og barn-voksen - Oppfordre til rollelek - Første møte med bokstaver i eget navn	- Bevisstgjøring på bruk av språk i konfliktsituasjoner og sette ord på følelser - Ta ordet og lytte til andre i samlinger - Daglige samtaler om felles opplevelser - Oppmuntre barna til å fortelle - Oppfordre til tegning og lekeskriving - Øve på å gjennfortelle - Høytlesing og lydbøker - Fortelle og dramatisere eventyr med og uten konkrete - Sang og bevegelsesleker - Gi barna mulighet til å bli kjent med ordbilder - Få kjennskap til digitale verktøy	- Kunne uttrykke seg muntlig og fortelle sammenhengende om opplevelser og erfaringer - Forstå enkle preposisjoner, bøyning av verb - Større kjennskap med språklyder - Se sammenheng mellom det talte og skrevne ord - Oppmuntre til lekelesing og lekeskriving - Leke, improvisere og eksperimentere med ord og lyder, spontant og organisert - Spille spill - Rime og dikt - Dramatisere og dokumentere - Barna dikterer og den voksne skriver ned bokstaver, tekster, tall - Kjenne til internett	- Videreutvikle sin begrepsforståelse - Utvikle det abstrakte begrepsapparat - Øke interessen for skrift, verbalspråk og tall - Møte ordbilder, bokstaver, tall og andre symboler på avdelingen - Ha kjennskap til alfabetet - Lære å skrive sitt eget navn - Utvikle interessen for å lytte til andres fortellinger - Trene på å hevde sine meninger, lytte til andre og vente på tur - Høytlesing, lydbøker og fortsettelsesbøker - Mer avanserte sanger og historier som inspirasjon til fabulering og nyskaping - Førskolegruppe der det jobbes med skoleforberedende oppgaver

				-Lære å rekke opp hånden når en skal si noe -Øke kjennskap til ulike media
--	--	--	--	--

Kropp, bevegelse, mat og helse

Mål:

- Barna skal oppleve trivsel, glede og mestring ved allsidig bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt
- Bli kjent med egen kropp og utvikle bevissthet om egne og andres grenser
- Variert og sunt kosthold
- Gode rutiner for hygiene

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
-Begynnende bevissthet om egen kropp og bruken av den -utforske møbler, lekeapparater og natur -Vekst og utvikling gjennom kroppslig mestring -Få finmotoriske utfordringer -Lære navn på kroppsdeler -Etablere godt kosthold, smake på forskjellig og sunn mat -Lære å spise og drikke selv -Bli kjent med gode vaner for hygiene -Begynnende trening med av- og påkledning -Utelek og korte turer på og utenfor barnehagens lekeområde -Tilpasse det fysiske miljøet med god plass til kroppslig lek -Enkle hinderløyper	-Bevissthet om kroppslige muligheter og begrensninger -Bevisstgjøring og kjennskap til kroppsdeler -Videreutvikle finmotorikken -Innøve pinsettgrep -Oppmuntre og øve på å sitte i ro -Trene på å velge pålegg og smøre selv -Do trening -Lære rutiner for håndvask, hvorfor og når vasker vi hendene? -Begynnende av- og påkledning -Lengre turer og turer i ulendt terreng -Hinderløyper -Løpe, hoppe, klatre, sykle, ake -Klatre i trær og fjell på tur -Sangleker -Tegne, perle, klippe -Bruke blyant, fargeblyant og pensel	-Bli glad i og fortrolig med egen kropp og lære at alle er ulike -Oppleve glede over å være ute i all slags vær -Pinsett- og blyantgrep blir mer innarbeidet -Trene på å velge pålegg og smøre selv -Fokus på et hyggelig måltid, sunt kosthold og mangfoldige smaksopplevelser -Fokus på hygiene og renslighet -Mer selvstendig ved toalettbesøk, håndvask og av- og påkledning -Gå lengre turer i ulendt terreng -Legge til rette for gode turopplevelser -Balansere, hinke, hoppe med samlede ben, runse selv -Legge til rette for kroppslig lek inne og ute -Bruke bestikk	-Bedre kontroll på finmotorikken -Utvide forståelsen for sammenheng mellom kosthold og helse -Inspirere til utholdenhet på lengre turer -Blyantgrep -Øve på å klippe etter en strek, og fargelegge etter streker -Klippe, lime, perle, veve -Matlaging, hjelpe til med å kutte, bake o.l -Øve på å hoppe tau, kaste og ta imot ball, spille fotball, balansere på en fot, snekre	-Stole på egen kropp og utfordre egne grenser -Gå lange turer -Bli mer selvstendig -Videreføre og utvikle forståelsen mellom kosthold og helse -Mer forståelse for hvordan kroppen ser ut og fungerer innvendig og utvendig -Lukte og smake på forskjellige matvarer, skille mellom søtt, surt, salt -Lære om kosthold og matens betydning for kroppens fungering -Klare toalettbesøk selv -Få kunnskap om viktigheten av håndvask og konsekvenser av manglende håndvask -Kle seg selv, etter været

- Bevegelsessanger -Pusle enkle puslespill -Snakke og syng om kroppen		-Lære hvordan vi skal nyse, hoste i armkroken og vaske hender etterpå		
---	--	--	--	--

Kunst, kultur og kreativitet

Mål:

- Barna skal få erfaringer og opplevelser innenfor musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, bildekunst, kunsthåndverk, arkitektur og design.
- Barna skal introduseres for å få erfaring med ulike teknikker, materialer, verktøy, og teknologi for å kunne uttrykke seg estetisk
- Barna skal oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
-Introdusere barna for formingsmaterie -Oppleve musikk, dans og bevegelse gjennom å syng sanger, høre på musikk, prøve instrumenter og gi rom for bevegelse -Dramatisere enkle fortellinger og historier -Få erfaring med å tegne, male og forme	-Bli kjent med fargenavn -god tilgang på flere typer formingsmaterie -Få varierte musikkopplevelser, fra flere kulturer -Få kjennskap til ulike eventyr - Dramatisere eventyr -Legge til rette for kreativitet i forming, dans, sang og drama -Ha utkle ningstøyt - Legge til rette for rollelek	-Kunne farger -Mer finmotoriske aktiviteter i forming -Sangleker, bevegelsessanger og sanger med mer tekst, flere musikk sjangrer -Eventyr og fortellinger med mer tekst -Delta i rollelek, drama og utkle dning -Tegne, male, klippe, lime og perle -Bygge og konstruere, eks LEGO, treklosser	-Få erfaring med ulike typer formingsmaterie -Kunne flere farger, lage mønster og system -Få tegne- og maleoppgaver, tegne etter modell -Introdusere sanger med flere vers, mer avanserte melodier -Lytte til musikk -Lage sanger og bruke instrumenter -Utkle dning i forhold til roller -Utvide repertoar innenfor musikk, kunst og kultur	-Få erfaring med flere typer formingsmaterie, musikk, kunst, kultur og lekematerie -Detaljer i tegning, maling og forming -Tegne det du ser, få oppgaver -Kjenne til og kunne blande primærfarger -Opptreden, ha konsert og teater -Avansert rollelek -Få ulike kunstopplevelser, gå på museum, konsert, teater -Bli kjent med lokale tradisjoner innenfor kunst og kultur - Bruke sanger med mye tekst

Natur, miljø og teknologi

Mål:

- Legge til rette for positive og mangfoldige naturopplevelser
- Få kunnskap om, oppleve og utforske naturens mangfold
- Få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling
- Utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
-Legge til rette for varierte opplevelser ved å være ute hver dag i all slags vær -Få mulighet til å bruke sansene og undre seg -Voksne er gode rollemodeller og viser respekt og varsomhet i naturen sammen med barna -Ferdes i naturlig terreng -Ha god tid og ta utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger -Bruke bilder, sanger og bøker -Få kjennskap til norske husdyr	-Bli bevisste på årstider og endringer i naturen -Få kjennskap til dyr i skogen og insekter -Få kjennskap til hvor maten vi spiser kommer fra -Dra på gårdsbesøk -Tilby lekemateriell som utfordrer barnas tekniske bevissthet	-Dra på korte turer i nærmiljøet -Få kjennskap til de fire årstidene -Få kjennskap til elementene jord, ild, lys og vann; eks. å brenne bål, lek med vann/snø -Få kjennskap til livet i fjæra og dyr i havet -Bli introdusert for kildesortering -Få kunnskap om dyr, insekter, fisk og blomster som er naturlig i vårt område -Plukke blomster og annet naturmaterieell	-Dra på turer i nærmiljøet -Introdusere barna for miljøvern -Lage mat -Undre seg sammen med barna ifht natur og miljø -Bruke oppslagsverk, også digitalt ved spørsmål -Bevisstgjøre barna på ulike tekniske funksjoner vi omgir oss med -Få kunnskap om dyr i andre verdensdeler og forhistoriske dyr -Samle og bruke naturmaterieell	-Dra på lengre turer og utforske nye områder -Plante, så og høste inn -Kunnskap om hvordan mennesker og naturen er avhengig av hverandre -Lære om solsystemer og naturfenomener -Enkle kjemi/fysikk forsøk -Gjenbruk -Bærekraftig utvikling -Bruke faktainformasjon

Antall, rom og form				
Mål: • Utvikle barnas matematiske kompetanse gjennom lek, styrte aktiviteter og spontane hverdagsaktiviteter • Stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning • Gi barna mulighet til å utforske og leke med tall, former og mønster				
1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år

-Rydde og sortere leker -Telleregler, eventyr og sanger -Puttebokser og innpasningsbrett -Hjelpe til i hverdagssituasjoner (finne plassen sin og legge på plass ting). -Bygge tårn og høre begreper som stor-liten.	-Puslespill -Eventyr -konstruksjonslek -Bruke tall og telling i naturlige situasjoner (tær, fingre, antall barn m.m.) -Begreper: liten, mellom- stor -Orienter seg i barnehagen -Fordele – en til meg og en til deg	-Kjenne tallene opp til ti -Kjenne igjen noen geometriske former (sirkel, kvadrat osv.) -Konstruksjonslek (duplo, klosser, LEGO, sand) -Utforske former og mønstre. -Vite hvor mange år de er -Sortere -Bruke digitale verktøy -Spill og puslespill -Sanger og eventyr med tall og former	-Kjenne til ukedagene, måneder og årstider. -Tallremse til ti -Sanger, rim og regler og eventyr. -Kjenne til bokstaver og tall. -Preposisjoner (over, under, ved siden av) -Bruke telling og sortering i hverdagen. -Brettspill	-Kjenne igjen symboler på terningen. -Tidsbegreper: dag, i morgen, i går osv. -Kunne navn på ukedagene og rekkefølgen. -Orienter seg etter enkle kart (eks skattekart) og bli kjent med verdenskart -Bli kjent med tallremse opp til 20. -Oppgaveark i førskolegruppe. -Spille ulike spill. -Bruke ulike ellingler. -Måle og veie (bake) -Få kunnskap om ulike måleredskap. -Bli kjent med klokken, tid og døgnrytme. -Lage mønster
---	---	---	---	--

Etikk, religion og filosofi

Mål:

- Få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier, merkedager og høytider i ulike religioner og livssyn
- Opplære anerkjennende voksne som gir barna rett til å medvirke i sin egen utvikling
- Få kjennskap til, forstå å reflektere over grunnleggende normer og verdier

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
--------	--------	--------	--------	--------

-Trygge voksne som gir omsorg og tar barn på alvor -Markere høytider på enkelt nivå. -Bruke sansene og oppleve høytiden. -Tilegne seg vaner for skikk og bruk som f.eks. takke for maten	-Undre seg sammen -Høflighetsfraser: hei, ha det(takk for i dag), takk, kan jeg få? -Turtaking, sende til hverandre under måltidet, -Erfaring med å ta egne valg som f.eks. velge pålegg og frukt -Øve på å lytte til hverandre -Snakke om følelser: glad, sint, redd, lei seg -Gjenkjenne følelser hos andre -Bruke være sammen materiell til å undre seg sammen	-Bli bevisst på at egne handlinger påvirker andre. -Sette grenser for seg selv -Kjenne til representerte religioner -Øve på sinnemestring -Markere høytider, tradisjoner innenfor ulike religioner og livssyn. -Respekt for levende dyr -Kirkebesøk -Spill, sanger og bøker om følelser	-Undring over livet (naturen, liv, død) -Få kunnskap om at vi er forskjellige og at det er bra for fellesskapet -Bøker om følelser, kroppen, vennskap -Kirkebesøk	-Legge til rette for undring og filosofering over grunnleggende spørsmål -Bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell bakgrunn eller religiøs tilhørighet -Kirkebesøk -Få kjennskap til grunnleggende normer og verdier
---	--	--	--	---

Nærmiljø og samfunn

Mål:

- Bli kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden
- Få erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker
- Få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
-Bli trygge på seg selv, voksne og andre barn i barnehagen -Bli en del av fellesskapet og erfare å måtte ta hensyn til hverandre -Delta på turer i nærmiljøet sammen med resten av barnehagen -Bli kjent med 17. mai – se på fargene i flagget, høre nasjonalsangen, og andre typiske sanger til 17. mai -Markere samefolkets dag og FN-dagen	-Lære å ta hensyn til andre -Oppleve dyr på nært hold -Markere nasjonaldagen 17.mai -Markere samefolkets dag og FN-dagen -Tur til bibliotek	-Erfare at vi er likeverdige, uavhengig av kjønn og deltar i fellesskapet -Snakke om hvorfor vi feirer nasjonaldagen, fargelegge flagget -Markere samefolkets dag ved å høre på samisk musikk -Skape tilhørighet -Turer til bibliotek, byen -Markering av FN-dagen	-Få begynnende kunnskap om menneskerettigheter, barnekonvensjonen -Utvikle forståelse for ulike tradisjoner, familieformer og skikker (jule og påsketradisjoner og skikker, karneval, sankthans, dåp, bryllup, begravelse m.m) -Ta vare på eget nærmiljø, rydde etter seg -Turer til Furulunden, byen, biblioteket -Erfare at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse	-Besøke skolene -Barna skal erfare at de har medvirkning og er en del av et demokratisk samfunn -Alle skal bli sett og hørt, men skal også erfare at de ikke alltid kan få gjennomslag for det de vil og det de mener. -Vite hvor du bor og etter hvert også adressen -Lære å ferdes trygt i trafikken -Bli kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner -Få kjennskap til arrangement i Mandal

Danning gjennom omsorg, lek, og læring, livsmestring og helse

«Behovet for samvær er menneskelig og medfødt, men evnen å omgås andre må vi læres opp til.» (Urie Bronfenbrenner)

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverd og natur, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

(Rammeplanen, kap. 1, side 11) (Barnehagelovens § 1 Formål, 1 ledd)

Som pedagogisk virksomhet har barnehagen et helhetlig syn på læring. Barn lærer gjennom omsorg, lek og danning. Rammeplan for barnehager sier at «Danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Danning omfatter alt dette.» Barnehagen skal støtte barnet til å bli en selvstendig og ansvarlig deltaker i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur. (Rammeplanen for barnehager, 2017, kap. 3, side. 21)

Trygghet og omsorg er av den aller største betydning i de første leveårene. Muligheten for å kunne gi og ta imot omsorg er grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse. Omsorg i

barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet og barna, og om barnas omsorg for hverandre. Gjensidig samhandling med barn og voksne i lek og læring er en forutsetning for barnets dannelse. Voksne er rollemodeller i alt de gjør.

Etter mer enn 50 års forskning vet vi at trygge barn:

- ❖ Opplever mer glede
- ❖ Føler mindre sinne
- ❖ Søker voksne for hjelp når de har det vanskelig
- ❖ Prøver å løse problemer på egen hånd
- ❖ Går bedre overens med venner, og får langvarige vennskap
- ❖ Får bedre relasjoner med søsken
- ❖ Får høyere selvtillit
- ❖ Vet at de fleste problemer har en løsning
- ❖ Får tillit for at gode ting vil skje
- ❖ Får tillit til mennesker de er glade i
- ❖ Vet hvordan man er god med andre mennesker rundt seg

Læring er en selvfølgelig del av leken, som skjer kontinuerlig gjennom alt man opplever. Barn trenger nye utfordringer som de mestrer, og de lærer på forskjellige måter og i forskjellig tempo. Det skal organiseres og legges til rette for ulike typer lek og leketemaer. Det skal være et inkluderende miljø. Personalet skal være støttende og deltakende i leken på barnas premisser. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, alene og sammen med andre. (Rammeplanen for barnehager, 2017)

For å ivareta barnas livsmestring og helse er trivsel og livsglede en grunnleggende faktor. Barnehagen skal legge til rette for utvikling, samspill og vennskap.

Om et barn opplever krenkelser eller mobbing må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. Det er utarbeidet egen handlingsplan (plan for trygt og godt barnehagemiljø) mot mobbing for alle barnehager i Lindesnes kommune. (Lovhenvising miljørettet helsevern i barnehage og skole §12, barnehageloven §1, §3, kap.8)

Vi i Harkmark Naturbarnehage har utarbeidet i samarbeid med PBL egne rutiner til å ivareta denne loven.

Nettverksgruppa arbeider fortsatt med det tidligere «være sammen prosjektet». Vi bygger videre på de grunnleggende verdiene til prosjektet.

For å ivareta barnas livsmestring og helse er trivsel og livsglede en grunnleggende faktor. Barnehagen skal legge til rette for utvikling, samspill og vennskap.

Prosjektet tar for seg betydningen av de voksnes rolle i barnehagen, og vil gjennom kompetanseheving og veiledning fokusere på å gjøre barnehagen til den beste arena for barnets vekst og modning. *(Danning)*

Programmet retter seg også mot barns holdninger til hverandre og viktigheten av tillit og relasjonsbygging. *(Omsorg)*

Kort sagt:

- ❖ Kompetanseheving blant personalet
- ❖ Omsorg
- ❖ Relasjonsbygning
- ❖ Sosial kompetanse, håndtering av utfordrende atferd
- ❖ Tidlig innsats mot mobbing

Videre skal barnehagen legge vekt på fysisk aktivitet og sunne helsevaner.

Barnehageansatte må ha kunnskap om tilknytningsteori for å kunne møte barns tilknytningsatferd, være gode nok sekundære omsorgspersoner og kunne se og forstå barnet innenfra. (Broberg, 2014 og Drugli, 2015)

Hvordan vi satser på danning gjennom omsorg, lek, og læring, livsmestring og helse:

Vi satser i barnehagene våre på tett og godt foreldresamarbeid som inkluderer foreldresamtaler, foreldremøte og ikke minst den daglige kontakt i hente- og leveringssituasjoner og et kompetent personale.

Arbeidsverktøyer som barnehagene bruker er blant annet:

- ❖ Kartleggingsskjemaene «Alle med» og «TRAS»
- ❖ Handlingsplan mot mobbing
- ❖ Handlingsplan «Våg å se, våg å handle»
- ❖ Førstesamtaler
- ❖ Kollegaveiledning
- ❖ Tverrfaglig samarbeid

Planlegging skal bidra til kontinuitet, dvs. bidra til en vedvarende utvikling i det pedagogiske arbeidet i forhold til hvert enkelt barn og hele gruppen. Planlegging synliggjør at barnehagen tolker og bruker rammeplanen i sitt daglige virke. Barnehagen har utarbeidet årsplaner/månedspaner/ukeplaner/periodeplaner/kompetansehevingsplan. Styrer har i tillegg utarbeidet en utfyllende virksomhetsplan for planlegging og gjennomføring av hverdag, aktiviteter og temaarbeid. Den er kun til bruk som et arbeidsredskap for personalet.

Vurdering. Det pedagogiske arbeidet vurderes jevnlig for å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Personalet har jevnlig møter hvor planer og innhold blir vurdert. Personalgruppens refleksjoner vil være et grunnlag for videre planlegging. På denne måten lærer vi av egen praksis og utvikler barnehagen videre.

Dokumentasjon. Barnehagen jobber med 2 typer dokumentasjon.

1. Dokumentasjon i form av hva barnet opplever, lærer og gjør i barnehagen. Dette er først og fremst rettet mot foreldrene. Slik dokumentasjon kan være bilder, plakater, produkter barna har laget, perm med barnets arbeid og ikke minst daglige samtaler med foreldrene i hente- og bringesituasjoner.

2. Dokumentasjon som grunnlag for refleksjon og diskusjon hos personalet, pedagogisk dokumentasjon. Dette kan være observasjoner, bilder og fortellinger. Viktige spørsmål blir:

-Hva opplevde barnet.

-Hva lærte barnet.

-Kan noe gjøres annerledes?

-Hva kan vi lære av dette?

Det er refleksjonene og vurderingen av praksis som ligger til grunn for videre planer og arbeid.

Når det gjelder vurdering av det enkelte barn og dets trivsel og utvikling, så vil dette gjøres på foreldresamtaler, og ved bruk av våre kartleggings- og observasjonsverktøy. Vi bruker et observasjonsskjema som heter «Alle Med» som kartlegger 6 ulike områder ved barnet:

1. Språk
2. Sosio/emosjonell
3. Lek
4. Trivsel
5. Hverdagsaktiviteter
6. Sansing/motorikk

I tillegg bruker vi TRAS registrering ved behov. Det er et skjema som kartlegger barnets språkutvikling.

I arbeidet med planlegging, dokumentasjon og vurdering er det viktig å ha fokus på personlig integritet. Med dette menes at personopplysninger skal behandles i samsvar med personopplysningsloven.

De ulike planene og aktivitetene vi forholder oss til i barnehagen vurderes fortløpende.

Barna skal oppleve progresjon slik at de utvikler seg, lærer og opplever fremgang. Personalet følger opp og utvider det barna er opptatte av samtidig som de introduseres for nye opplevelser og erfaringer. Dette sørger styrer for at det blir satt av tid til på personalmøter, pedagog møter og av den enkelte som utfører arbeidet. Personalet dokumenterer arbeidet sitt med og for barna med foto, tekst, i barnas egne permer.

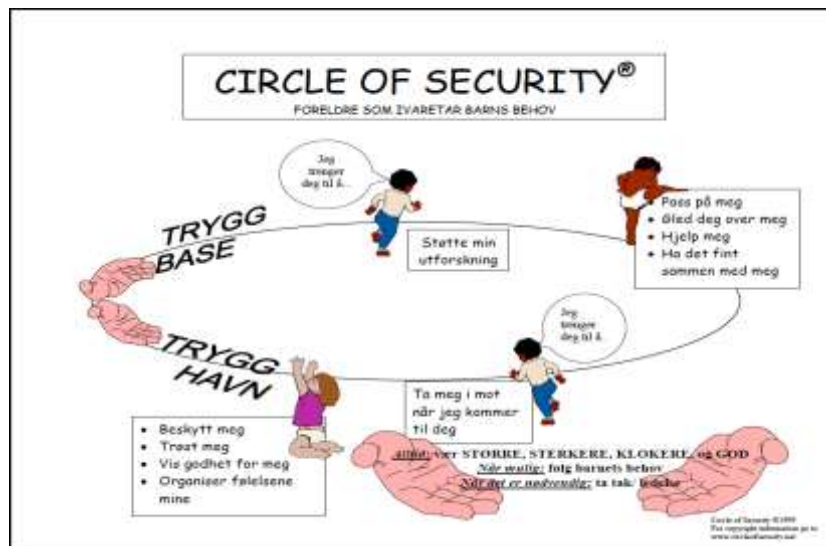
Overganger i barnehage

Tilvenning

Med overgang hjem-barnehage, menes perioden fra forberedelse til barnehagestart og den tiden det tar for et barn å bli trygg i barnehagen. Barnas opplevelser av den første tiden i barnehagen er svært viktig for deres senere forhold til barnehagen. Tilvenningstid kaller vi den tiden barna trenger for å bli trygge på de nye voksne, kjent med rommene, rutineene og de andre barna. Når barna føler seg trygge, er de klar for å slippe mor eller far noen timer om dagen.

Tilvenningsperioden varierer fra barn til barn og alder. Erfaringer pedagogene har i barnehagen vår er at en tilvenning tar opp til 3 måneder til et barn virkelig føler seg trygg i barnehagen. De første dagene i barnehagen er foreldre/foresatte sammen med barnet hele den tiden de er der. Det er foreldrene som leker, skifter bleier og mater barnet. Personalet vil være til stede sammen med dere. Det er de samme rutineene for barn som har gått i en barnehage tidligere og bytter over til en annen. Barna speiler seg i foreldrene sine. Hvis foreldre er engstelige og redde, vil barnet føle det samme for den nye situasjonen. Det er viktig for oss at både foreldre og barn skal føle seg trygge på barnehagen og i tilvenningsperioden, vil det være en kontaktperson, som foreldre og barnet kan forholde seg til for å gjøre barnehagehverdagen så trygg som mulig. Harkmark Naturbarnehage har i samarbeid med nettverksgruppa «barn i fokus» utarbeidet tilvenningsrutiner, som foreldre får med seg på besøksdagene.

I Mandal kommune gjennomfører alle barnehagene «førstesamtale» med nye foreldre før barnet starter i barnehagen eller rett rundt oppstart. Vi bruker tankene fra «Trygghetssirkelen» i tilvenningen. Foreldrene må være til stede flere dager sammen med barnet i barnehagen. Det er viktig å ta seg tid til en liten prat når man henter og leverer barna. Det gir god mulighet for å utveksle nyttig informasjon.

Overgang barnehage-skole

I år består førskolegruppa av 5 barn – 4 gutter og 1 jente.

Førskoleopplegget skal stimulere fire områder vi vet er særlig avgjørende for at barn skal klare seg faglig og sosialt på skolen.

De fire kjerneområdene er: sosial kompetanse, selvregulering, matematikk og språk.

Alle aktiviteter skal være lekbasert. Studier viser at barn i denne alderen lærer best gjennom en kombinasjon av fri lek og veiledet lek. I veiledet lek deltar barna i lekbaserte læringsaktiviteter tilrettelagt av voksne. Undring, lek, medvirkning og glede gir mestringsopplevelse og økt motivasjon hos barna.

Dette ønsker skolen at barna skal kunne før de begynner:

- Kle av og på seg selv, ta på sko
- Vurdere hva slags ytterklær som er nødvendig; eks. regntøy, boblejakke
- Holde orden på sekk og klær
- Ordne dobesøk selv (tørk og vask)
- Rekke opp hånda og vente på tur
- Være en god venn og vise omsorg
- Skrive navnet sitt
- Trene på riktig blyantgrep
- Hilse med høyre hånd og med blikkontakt

Dette er punkter vi vil arbeide med i barnehagen, også oppfordrer vi foreldrene å arbeide med det hjemme.

Vi besøker skolen og skolegården. Vi skal ha samtaler om hva skole og SFO er og vi skal ha samtale med dere foreldre om overgangen til skole. Dette håper vi skal gjøre overgangen til skole enklere.

På den siste foreldresamtalen vil vi sammen med foreldrene fylle ut et overføringsskjema som vi sender til skolen.

På høsten inviteres alle 1.klassingene tilbake til barnehagen.

Overgangen mellom barnehage og skole er en milepæl for både foreldre og barn, og vi har gode rutiner for at denne overgangen skal bli så bra som mulig. Førskolegruppa har ukentlig samling med eget opplegg som forberedelse til skolestart. Foreldrene får tilsendt en plan: «PEDAGOGISK PLAN FOR OVERGANG BARNEHAGE/SKOLE FØRSKOLEGRUPPEN».

Denne planen ligger også på hjemmesiden.

Det er også utarbeidet et felles skolestartskjema for alle førskolebarn som barnehagen og hjemmet fyller ut. Dette skjemaet skal fortelle litt om det enkelte barn og det skal være et hjelpemiddel for den læreren som skal ha barnet i 1.klasse. Det arrangeres også besøksdag til SFO/skolen.

Gruppen med førskolebarn i vår barnehage er ofte liten. Vi har derfor satt i gang lekegrupper med nettverksbarnehagene ca. 1 gang pr. måned. Vi har positiv erfaring med at førskolebarna har disse treffene. De får et litt større nettverk før skolestart, og lærer å knytte bånd til andre på samme alder.

Felles mål for alle barnehagene i Lindesnes før skolestart er:

1. Kunne være en venn
2. LEKEN: Invitere andre med/spørre seg selv med/avslutte på en god måte
3. Heve seg selv positivt i barnegruppen
4. Holde orden på plassen sin og kle på/av seg selv
5. Barna skal hilse med høyre hånd og med blikkontakt
6. Rekke opp hånda og vente på tur
7. Riktig blyantgrep og å skrive navnet sitt/noen bokstaver i navnet sitt
8. Do-trening alene (tørke seg selv) både inne og ute på tur

Barns medvirkning - demokrati

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Rammeplanen sier at barnehagen skal ivareta barns rett til medvirkning. Dette gjøres blant annet ved at vi oppmuntrer barna til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn får anledning til aktiv deltagelse i planleggingen og i vurderingen av barnehagens virksomhet. På denne måten får de erfare at deres innflytelse er med på å forme barnehage hverdagen.

Barns medvirkning handler om en grunnholdning til barnet. Vi tar i grunn barnas alder og modenhet når vi inviterer barna til dialog. På den måten oppfatter vi barnas individuelle forutsetninger og behov, og forsøker å legge opp innholdet i barnehagens hverdag etter deres interesser, ønsker og behov. Barn bidrar på ulike måter, og uttrykker seg ulikt gjennom kroppsholdninger, mimikk og ulike følelsesmessige uttrykk. Økt mangfold og individualisering gir behov for demokratiforståelse, respekt for forskjellighet og positive holdninger til å leve sammen i felleskap. Barna deltar i barnehagens felleskap der de får anledning til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Målet vårt med barns medvirkning er at vi bidrar til at barna vokser opp og føler seg som en viktig del av samfunnet, og medansvarlig for det som skjer. Vi vil forberede barna best mulig ved å gi individuell behandling, samtidig som de skal lære de sosiale spillereglene.

*"Hva? Hvorfor?
Hvem? Når? Hvor
lenge? Kan jeg?"*

Det ligger i barnas natur å spørre om alt.

Vi i Harkmark Naturbarnehage skal være flinke voksne som lytter og svarer på best mulig måte på alle spørsmål som skulle komme.

Det skal være rom for barnas undringer og deres nysgjerrighet skal være et grunnlag for våre situasjonsorienterte arbeid i barnehagen.

Vår måte å jobbe på, i forhold til barns medvirkning:

- *Være bevisst egen innflytelse som rollemodell*
- *Ta barn på alvor*
- *Respekt for barns eget perspektiv*
- *Følge opp barns initiativ*
- *Gir mulighet for å utforske og oppleve nye ting*
- *Tilrettelegge og tilpasse medvirkning barnas alder, erfaring, individuelle forutsetninger og behov*

Vi har forpliktet oss til å stå «[Sammen om en trygg barndom](#)» for hvert Harkmark Naturbarnehage barn.

Barnehagens samarbeidspartnere

- Nettverksgruppe «Barn i Fokus»
- Barnehagen er godkjent lærling bedrift og kan i den anledning ha lærlinger fra barne- og ungdomsfaget.
- Vi er alltid åpne for å ta imot studenter fra barnehagelærerutdanningen i løpet av året.
- Vi har et godt samarbeid med NAV og tar gjerne imot skoleelever på arbeidsuke.
- Ungdom- og videregående skoler i nærmiljøet, herfra kommer det elever i arbeidsuker og dager innimellom for observasjonspraksis.
- Ulike kompetansesentre har til tider praksiskandidater som er utplassert for arbeidstrening.
- Barnehageenheten
- Andre barnehager/ skoler
- PPT (pedagogisk – psykologisk tjeneste)
- HABU/ABUP
- Familiesenteret
- Barnevernet
- Helsestasjon
- Aktuelle kompetansesentre
- Videreutviklingsarbeid med UIA

Samarbeid nettverksgruppe «Barn i fokus»

Gruppen består av:

- Sanitetens barnehage
- Hurlumhei barnehage
- Harkmark natur barnehage
- Vestnes familiebarnehage
- Kulturvugga familie barnehage
- Rauneveien Barnehage

Nettverksgruppa ble opprettet i 2012 gjennom et prosjektarbeid i kommunen «være sammen». Samarbeidet skapte et bra fagmiljø for oss små barnehager. Derfor valgte vi å fortsette med gruppen til i dag. Styrerne møtes fra de ulike barnehagene til faste månedsmøter. Her planlegger man felles førskoletreff, felles foreldremøter, felles kurs med temakvelder, balubasamlinger og mye mer. Nettverksgruppa har og utarbeidet felles tema for kompetanseheving. De neste 3-4 år, vil fokuset være relasjonskompetansen i barnehagen. Der vil vi jobbe sammen med hele personalgruppa i alle barnehagene, felles kurs og eget arbeid i den enkelte barnehage.

Harkmark Naturbarnehage har også et tett og bra samarbeid med de andre instansene som f.eks. PPT, kommunen, Familiens hus, osv.

Dette gir en stor tverrfaglig kompetanse som kan støtte og fange opp barn og familier i vanskelig situasjoner. Vi ønsker et åpent forhold mellom foreldrene, instanser og oss for å gi barna en best mulig barndom.

Planen er utarbeidet og skrevet av: Daglig lederen Silke Bossen,

Planen er godkjent av barnehagens SU – samarbeidsrepresentanter.

Planen gjelder f.o.m. 3.august 2026

Ví ønsker dere
velkommen til

